

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/2036
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2023/36
Karar Numarası : 2023/674
Başvuran : H.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın koğuş değişikliği talebinin haksız yere reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Ailesinin Eskişehir’de ikamet ettiğini, kardeşi ile farklı koğuşlarda kalmaları nedeniyle ziyaret günlerinin farklı olduğunu ve ailesinin aynı hafta iki kere ziyarete gelmek durumunda kaldığını, bu durum neticesinde hem kendisinin hem ailesinin maddi manevi zorluklar yaşadığını,

b. Kardeşi ile aynı koğuşta kalma talebinin Kurum müdürü tarafından haksız yere reddedildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 3/1/2023 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda tutulan H.Y. ve F.Y.’in mağduriyet yaşamamaları adına, talepleri esas alınarak aynı koğuşa verildikleri,

b. İyileştirme programlarına uygun tutum ve davranışları içerisinde bulunmayan, defalarca koğuşu değiştirilen H.Y.’in son olarak yine kardeşi ile birlikte buldukları ... koğuşunda yapılan kısmi aramada bulundurulması yasak olan diş fırça sapı eritilerek yapılmış tığ bulundurduğu, söz konusu olay kapsamında Disiplin Kurulu Başkanlığının 2/12/2022 tarihli kararı ile H.Y.’in 15 gün süre ile hücreye koyma cezası ile cezalandırıldığı ve güvenlik nedeni ile koğuş yerleştirilmesinin tekrar yapıldığı,

c. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun 24’üncü maddesi uyarınca Kurumda hükümlülerin gruplandırıldığını, yasanın ilgili hükümleri göz önüne alındığında aynı kurumda bulunan kardeşlerin aynı koğuşta bulunacağı hususunda bağlayıcı bir hükmün bulunmadığı,

ç. Başvuranın suç türü ile kardeşinin suç türünün farklı olduğu, yapılan araştırma çerçevesinde Kurumda düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından mevzuat kapsamında uyulması gerekli kılınan davranış ve tutumları kusurlu olarak ihlâl eden başvuran hakkında eyleminin niteliğine göre disiplin

işlemi uygulandığı, mevzuatta belirlenen usul ve esaslar dâhilinde, disiplin cezalarının infazı nedeni ile hükümlünün koğuş yerleştirmelerinin tekrar yapıldığı; şikayete konu hususun kurum iç düzen ve disiplinin sağlanması ile ilgili uygulamalar olduğu belirtilmiştir.

4. Başvurandan alınan 9/1/2023 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Birdefa talebi üzerine, üç defa soruşturma nedeniyle koğuş değişikliği yapıldığını, geriye kalan 65 koğuş değişikliğinin ise idari nedenlerle (hastaneye sevk gibi) yapıldığını,

b. 10/11/2022 tarihinde A.B. adlı mahpusun yatağın altında tığ bularak kendilerine getirdiğini, gece koğuşta arama yapıldığını ve A.B.'nin tığı kendisine verdiğini söylemesine rağmen disiplin cezasını aldığını,

c. Kurumda abi kardeş, baba-oğul gibi akrabaların aynı koğuşta kalabildiğini, kendilerinin hiçbir mahkumla kavga etmediğini, kimseye baskı yapmadıklarını, Kurum personeli ile iyi geçindiklerini, maddi ve manevi sıkıntılarının bulunduğunu, kardeşi ile ayrı odalarda tutulmasının mağduriyet yarattığını ifade etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre;

"*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*İnfazda temel ilke*" başlıklı 2'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.*" Aynı Kanun'un "*Hapis cezalarının*

infazında gözetilecek ilkeler” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; “*Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir.*” hükmü yer almaktadır.

11. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 9/12/1988 tarihli ve 43/173 sayılı kararıyla kabul edilen, Herhangi Bir Şekilde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunmasına İlişkin Prensipler Bütününün “*Aile mensupları ve dış dünya ile iletişim kurma hakkı*” başlıklı 19’uncu maddesinde; “*Tutulan veya hapsedilen bir kimseye kanunda veya kanuna dayanan bir düzenlemede belirtilen makul şartlara ve sınırlamalara tabi olarak, özellikle aile üyeleri tarafından ziyaret edilebilme ve onlarla haberleşme gibi, dış dünya ile iletişim kurabilmesi için kendisine yeterli imkan verilir.*” hükmü yer almaktadır.

12. Başvuran, ailesinin Eskişehir’de ikamet ettiğini, kardeşi ile farklı koşullarda kalmaları nedeniyle ziyaret günlerinin farklı olduğunu ve ailesinin aynı hafta iki kere ziyarete gelmek durumunda kaldığını, bu durum neticesinde hem kendisinin hem ailesinin maddi manevi zorluklar yaşadığını, kardeşi ile aynı koşutta kalma talebinin Kurum müdürü tarafından haksız yere reddedildiğini iddia etmektedir.

13. İncelemeye konu başvuruda, Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 2/12/2022 tarihli kararı ile başvurana 15 gün süre ile hücreye koyma cezası verildiği ve güvenlik nedeni ile kaldığı koğuşun değiştirildiği görülmüştür.

14. Ceza infaz kurumlarında oda yerleştirme işlemleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Hükümlülerin Sınıflandırılması ve Cezaların İnfazı” başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümler ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında hükümlünün kişisel özellikleri, bedensel, aklî ve sağlık durumları, ahlâkî eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük süreleri, suç grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, hüküm alıp almadığı, risk, kurum güvenliği gibi kriterler dikkate alınarak İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılmaktadır.

15. Bu kapsamda başvuranın kardeşi ile aynı koşutta kalma talebinin reddedilmesinin mağduriyet yarattığı iddiasına karşılık; başvuranın kardeşiyle aynı koşutta kaldığı ancak disiplin cezası alması ve güvenlik nedeniyle kaldığı koğuşun değiştirildiği, söz konusu işlemler Kurumun iç düzen ve disiplininin sağlanmasının amaçlandığı göz önüne alındığında İdare ve Gözlem Kurulunun yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde karar aldığı, bu sebeple başvuru konusu olayda hak ihlaline varacak bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmiştir.

16. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKI
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye